

Binnenland

INTERVIEW SANDER TERPHUIS

Worstelen met de Hollandse hokjesgeest

In Iran maakte hij aan den lijve mee hoe het is om te leven in een land 'waarin het hele denkpatroon van de mensen wordt voorgedrukt door de autoriteiten'. Nu, als genaturaliseerd Nederlander, maakt hij zich ernstig zorgen.

Door Janny Groen

In 1990 worstelt de jonge, zeer slechtziende Iraniër Ahmad Qeleich Khany zich letterlijk naar de vrijheid. Als landskampioen in de gewichtsklasse tot 57 kilo maakt hij deel uit van het Iraanse worstelteam dat in Assen meedoet aan de Wereldkampioenschappen voor Gehandicapten. Qeleich Khany vlucht, duikt onder om uit handen te blijven van Iraanse veiligheidsagenten en vraagt in Nederland asiel aan.

In 1995 verandert Ahmad Qeleich Khany in immigrant Sander Terphuis. Hij kiest voor een Nederlandse naam om beter te integreren. Hij schuift de gordijnen van zijn woonkamer open, eet stampot, hanteert het levensmotto 'doe maar gewoon dan doe je gek genoeg' en ruimt op Koninginnedag zijn zolder op voor het Oranjefeest.

In 2012 worstelt Terphuis opnieuw, maar nu figuurlijk. De vluchteling, asielzoeker, buitenlander, vreemde-

ling, allochtoon, nieuwkomer, medelander worstelt met de Nederlandse hokjesgeest én met 'het verontrustende gevoel' dat zelfs in zijn geliefde nieuwe thuisland vrijheden onder druk staan: de vrijheid van religie en de gastvrijheid tegenover niet-westerse allochtonen en politieke vluchtelingen.

Hij is ontgoocheld. Terphuis, die rechten en filosofie studeerde, merkt dat de retoriek van Geert Wilders vanuit de politieke arena het publieke domein is ingesijpeld. Het 'creëert een naargeestig maatschappelijk klimaat'. Straattuig, kopvodden, rot op naar je eigen land: wat vroeger wellicht werd gedacht, wordt nu openlijk naar allochtone hoofden geslingerd. Het vreet aan ze. 'Vooral aan hoogopgeleiden. Ze hebben gestudeerd, werken keihard, zijn maatschappelijk actief, maar krijgen toch de zwartepiet toegespeeld. Dat roept zoveel frustraties op.'

Soms speelt daarom de gedachte aan een vertrek uit Nederland door

“

Ik geef de strijd tegen de erosie van vrijheden nog lang niet op

zijn hoofd. 'Ik heb wel tegen Sjoukje, mijn echtgenote, gezegd: misschien moeten we in Noorwegen gaan wonen. We maakten daar een rondreis en het is zo'n prachtig land. Maar dat was voor Breivik.'

Een heftige gedachte voor een man die zijn naam veranderde om helemaal in Nederland op te kunnen gaan. Maar Terphuis heeft zoveel geïnvesteerd in zijn vlucht uit Iran

en zijn nieuwe vaderland, dat hij de strijd 'tegen de erosie van vrijheden in Nederland' nog lang niet opgeeft. Hij is een overlever, een knokker. Dat word je als visueel gehandicapte in Iran vanzelf, zegt hij droog.

'Ik zie met mijn rechteroog 6 procent en met mijn linkeroog 1 procent. Dat is vanaf mijn geboorte zo. Mijn moeder had rode hond. Ik groeide op met die beperking. Je handicap wordt in Iran weggekeken. De lieve God doet zo iets de mensheid niet aan en dan ga je je bijna schuldig voelen. Vreselijk, die discussies die ik daarover had in de familie. Ik wilde niet worden weggekeken. Om weerbaarder te worden, ben ik op mijn 11de gaan worstelen.'

Een buitenbeentje was hij niet alleen in zijn familie, maar ook op school, waar hij rebelleerde tegen de religieuze geborneerdheid. 'Als moslimjongen word je geacht je uitspraken van de profeten eigen te maken. Dag in dag uit word je daarmee doodgegooid. Ik zocht naar het an-

dere en viste in de bibliotheek de boeken eruit van buitenlandse auteurs. Ik zat op school in de jaren tachtig, betrekkelijk kort na de revolutie. Toen kon je nog interessant buitenlands materiaal vinden, in de vorm van luisterboeken of in braille. Nu zijn de bibliotheken behoorlijk geïslamiseerd.'

Hij las over Europa, Azië, Amerika. 'Een geweldig contrast met de samenleving die ik kende, waarin het hele denkpatroon van mensen wordt voorgedrukt door de autoriteiten.'

Zijn levensmotto werd: één waarheid bestaat niet. 'Of om er maar eens een prachtig citaat van Aristoteles tegenaan te gooien: uit meningsverschillen ontspruit de waarheid. Dat is zo fantastisch als je ontdekt dat andere werelden bestaan, dat mensen in vrijheid kunnen kiezen, zelf vorm kunnen geven aan hun eigen wereldbeeld. Dat kun je aan de gemiddelde Nederlander, die zo'n autoritaire, besloten wereld niet heeft meegemaakt, haast niet uitleggen.'

Op straat kwam hij als jongen van 16, 17 jaar geregeld in aanraking met de politie. Hij gedroeg zich niet islamitisch genoeg. 'Ik werd op mijn huid gezeten door knullen van een jaar of 20 met lange baarden die gewapend waren en op motoren rondreden. Leden van de zedenpolitie. Zo kwam ik eens uit de sportschool in een strak T-shirt met een Engelse tekst, spierballen zichtbaar. Begonnen die knullen te schreeuwen over mijn onzedelijke blote armen. Ik pikte dat niet en ging in discussie. Krijg ik van zo'n baardjongen toch een trap tegen mijn borstkas, zo hard dat ik tegen de muur vloog. Toen wist ik: ik ga het in dit land niet lang volhouden.'

Een vriend had hem verteld over een judoka die naar China reisde voor wedstrijden en zich daar bij de Amerikaanse ambassade had gemeld. Nog fanatieker ging hij trainen, twee keer per dag, voor en na school. Hij deed mee aan kwalificatiewedstrijden, kwam in het nationale selectieteam.

Behalve de sportieve selectie, moest hij ook een islamitische toetsing doorstaan. Dus moest hij zich gedeisd houden, geen aanstoot geven op straat. Maandenlang kwam hij nauwelijks buiten. Voor de reis naar Assen werden alle individuele paspoorten van teamleden ingetrokken. Ouders moesten een borgsom betalen. Die van Terphuis hadden geen geld, zij gaven hun huis in onderpand. 'De boodschap was duidelijk. Wij hebben in uw zoon geïnvesteerd. Als hij niet terugkomt of zich

ADVERTENTIE

stip
reizen.nl

Alwéér de voordeligste...

v.a.

998

Nieuw en daardoor extra voordelig!

Ontdek alle highlights van 'Bella Italia'...

Rondreis Klassiek Italië

15 dgn incl. vliegreis en hotels met ontbijt én 12 x diner

Vertrek apr. t/m okt. Inclusief: vliegreis, taxen, rondreis per comfortabele touringcar, hotels met ontbijt en 12 x diner en Nederlandsprekende reisleiding. Geniet tijdens deze rondreis van talloze highlights zoals het Gardameer, Venetië, Verona, San Marino, Assisi, Rome, Napels, Siena, Florence en Pisa.

Zie stipreizen.nl/itkt

v.a. -15%

1198

Inclusief non-stop vliegreis!

Nérgens voordeliger...

Rondreis Klassiek China

15 dagen inclusief vliegreis en hotels met ontbijt

Vertrek apr. t/m okt. Inclusief: vliegreis per China Southern Airlines, rondreis per bus en trein, binnenlandse vlucht Shanghai-Beijing, verblijf in goede hotels met ontbijt en Nederlandsprekende reisleiding. Ontdek o.a. Beijing, het Terracottaleger van Xi'an en het bruisende Shanghai.

Zie stipreizen.nl/chks

Januari-actie:
maak kans op een reis naar Thailand!

stipreizen.nl/thailandactie

Prijzen p.p. o.b.v. 2 pers. per kamer excl. Calamiteitenfonds/reserveringskosten. De kortingen zijn reeds verwerkt in de prijs. Drukfouten en prijswijzigingen voorbehouden.

stipreizen.nl

...of bel met 020 - 66 22 222

stip
reizen.nl

Binnenland

Sander Terphuis: 'Echt zorgen baart me dat onze regering in het PVV-denken meegaat.'

Foto Martijn Beekman / de Volkskrant

CV

1972 geboren in Teheran als Ahmad Qeleich Khany

1990 vraagt politiek asiel in Nederland

1995 krijgt de Nederlandse nationaliteit en neemt de naam Sander Terphuis aan

1996 staatsexamen vwo

1996 - 2001 studeert rechten en filosofie

2003 - 2008 beleidsmedewerker bij de Directie Migratiebeleid van Binnenlandse Zaken

2008 - 2010 juridisch adviseur bij het Projectteam versterking Grondwet

2010 - heden beleidsadviseur bij de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak

2010 Kandidaat Kamerlid bij de verkiezingen voor de PvdA (nummer 53)

leer je de taal op straat en in het café. Daar leer je de uitdrukkingen, hoe mensen praten, hoe gevoelens worden meegegeven in taal.' Terphuis ging studeren, werd actief in Amnesty International, de Nederlandse Vereniging van Blinden en Slechtienden, de Stichting voor Vluchteling-Studenten, en sloot zich aan bij de Partij van de Arbeid.

Wanneer ging de nieuwe, vrije, blije Nederlander zich voor het eerst zorgen maken over de samenleving? 'Dat was toen ik de politiek bewust ging volgen, in de paarse periode in de tijd van Wim Kok', zegt Terphuis. 'Het ging economisch goed, maar we zagen alleen de oppervlakte. Daaronder broeide het. Als zich een probleem voordeed met moskeeën, of een imam deed een pikante uitspraak over homo's of vrouwen, ging Paars polderen. Er werden subsidies tegenaan gegooid en er werd omstandig gepraat met die onaangepaste mensen. Ik dacht: dat gaat niet goed. Met extreem-denkers valt niet te polderen. Extremisme, of het nu van links of rechts, van islamitische, joodse of christelijke zijde komt, moet keihard worden aangepakt.'

De politiek heeft de problemen te lang weggemoffeld, vindt hij. VVD, CDA en ja, ook zijn PvdA. Partijen die de afgelopen decennia in de regering zaten en dus de verantwoordelijkheid droegen. 'Wouter Bos zei: Wilders is niet eerlijk, er is maar een kleine groep Marokkanen die het voor de rest verpest. Ben ik het mee eens. Maar die kleine groepen in Culemborg en Gouda komen wel op televisie, krijgen veel aandacht. Dat heeft impact. Ik wil van politici, ook die van mijn partij, niet horen dat het maar om een kleine groep gaat. Ze moeten die kleine groep keihard aanpakken, de veiligheid van de samenleving voorop stellen.'

Maar vooralsnog ziet Terphuis niet dat de trend van de laatste jaren - 'waarin het denken in Nederland over vluchtelingen, bescherming van mensenrechten en grondrechten van burgers richting PVV opschuift' - wordt doorbroken. 'Echt zorgen baart me dat onze regering in dat denken meegaat. Omwille van de macht wordt te veel door de vingers gezien. Ik heb onze premier horen zeggen dat hij Nederland wil teruggeven aan de Nederlanders.

Grrrr, denk ik dan, Mark, waar zijn je liberale principes. Wat zou ik graag zien dat onze premier zich manifesteert als poortwachter van ieders vrijheden, inclusief die van allochtonen. Maar alles wat naar buitenlanders riekt, moet tegenwoordig kennelijk worden aangepakt.'

De enige Terphuis

Een nieuwe Hollandse voornaam die lekker aanvoelde had Ahmad Qeleich Khany zo gevonden. Om de taal snel te leren, keek hij elke dag naar de soapserie *Onderweg naar Morgen*. 'Daar kwam een Sander in voor en die vond ik nogal sympathiek.' Moeilijker was de zoektocht naar een geschikte achternaam. Justitie stelde de eis dat die naam in Nederland niet mocht voorkomen. Bospeek, Bosboom, Ter Haar, Ter Beek, ze bestonden al.

Uiteindelijk liet hij zich inspireren door Friesland. De provincie waar hij met inburgeren was begonnen. 'Ik zag dat daar huizen op terpen waren gebouwd, dat vond ik een slimme oplossing. En Terphuis bleek niet voor te komen. Ik ben nog altijd de enige Terphuis die in Nederland rondloopt. Ga maar googelen.'

Terphuis tijdens een worstelwedstrijd op de Wereldkampioenschappen voor Gehandicapten in Assen in 1990.

onislamitisch gedraagt, verhalen we dat op jullie.'

Dat was intimiderend, maar hij liet zich niet chanteren. Hij ontsnapte, zoals gepland, uit het Iraanse trainingskamp in Drenthe. 'Een hels karwei als slechtiende in een vreemd land.' Na zijn vlucht werd

zijn broer een aantal keren meegevoerd voor verhoor. Maar zover Terphuis weet, is hij niet gemarteld.

Zijn eerste jaren in het vrije land waren nog doordrenkt van angst: bang om door Iraanse agenten te worden opgespoord. Maar toen hij eenmaal in Nederland mocht blijven,

integreerde Terphuis razendsnel. De voorgeschreven inburgeringscursus liet hij na een dag al links liggen. 'Ik kom in Apeldoorn op zo'n talenschool. Krijgen we afbeeldingen te zien. Dit is een stoel, dat een tafel. Ik zie die plaatjes überhaupt niet, hoe kan ik dan zo de taal leren? Ik protes-

teerde, maar kreeg te horen: we hebben een beleid waarin taalles voor iedereen op dezelfde manier is georganiseerd. Onzinnig toch dat er geen gedifferentieerd beleid is.'

Hij ging zelf maar inburgeren. 'Ik ben met mensen gaan praten, lid geworden van een sportclub. Het best